

Záradék

Kijavító végzés Pf/6. sorszám alatt.

Budapest, 2023. augusztus 16.

dr. Kovács Helga s.k.

a tanács elnöke

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.341/2023/4.

A felperes: Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzata, 1153 Budapest, Bocskai utca 1-3.

A felperes képviselője: Litresits Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe¹

Az alperes: alperes, alperes címe

Az alperes képviselője: Nagy János Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe²

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 39.P.20.881/2023/8.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja és a helyreigazítás szövegéből mellőzi a „titokban” fordulatot.

A cég¹ által fizetendő perköltség összegét 120.000 (százhuszezer) forintra, a kereseti illeték összegét 18.000 (tizennyolcezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak 18.000 (tizennyolcezer) forint kereseti illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára. Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a cég¹-t, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 22.225 (huszonkétezer-kétszázhuszonöt) forint másodfokú perköltséget és az államnak 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára. Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára. Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes és a cég² között 2020. december 18-án átalányáras vállalkozási szerződés jött létre a Budapest XV. kerületi cím¹ rendelőintézet épületeinek teljeskörű külső és belső felújítására.

[2] A felperes képviselő-testülete a 2022. február 3-i képviselő-testületi ülésen 43/2022. (II. 3.) ök. számú határozatával a szerződés módosításáról döntött, valamint felkérte

a polgármestert, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a szerződés módosítása érdekében.

[3] A felperes Pénzügyi Bizottsága a 2022. április 29-i ülésén a 76/2022. (IV. 29.) és a 77/2022. (IV. 29.) sz. határozatával a vállalkozási szerződés módosítását – a tartalékkeret felhasználása és a projekt véghatárideje tekintetében – jóváhagyta, továbbá felkérte a polgármestert, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket a szerződés módosítása érdekében.

[4] A felperes Pénzügyi Bizottsága a 2022. december 7-i ülésén a 244/2022. (XII. 7.) sz. határozatával a vállalkozási szerződés 3. számú módosítását jóváhagyta és felkérte a polgármestert a szerződésmódosítás aláírására.

[5] A www.metropol.hu internetes portál az alperes szerkesztésében és a cég1 kiadásában álló sajtótermék.

[6] A www.metropol.hu internetes oldalon 2023. február 12-én cikk jelent meg „Botrányos rendelőfelújítás a XV. kerületben: visszaélés és károkozás, a DK-s polgármester hallgat” címmel. Az írás leadje szerint „A baloldali többségű testület titokban módosított szerződést, 176 milliós kötbérkövetelést engedett el, viszont jogtalanul átutalt 151 millió forintot a címl-en található rendelő felújítását végző vállalkozónak, aki azóta eltűnt – személy1, a Fidesz XV. kerületi elnöke, fővárosi képviselő szerint dióhéjban ez történt az elmúlt két hónapban a kerületi rendelő és fogászat önkormányzati felújítása körül”.

[7] A cikk első bekezdése közli, hogy „Titokban módosított szerződést a XV. kerületi önkormányzat a címl-en lévő rendelő felújítását végző kivitelezővel – mondta el az alperesnek személy1. A kerületi Fidesz elnöke, fővárosi képviselő, aki arra is kitért, hogy emellett 176 milliós kötbérkövetelést is elengedett személy2 polgármester. Átutalt viszont – állítólag jogtalanul – 151 millió forintot a vállalkozónak, aki azóta a baloldali polgármester állítása szerint egyszerűen eltűnt”. (...)

[8] Az írás szó szerint idézi személy1, a Fidesz XV. kerületi elnökének nyilatkozatát: „A tények makacs dolgok. Tavaly decemberre volt egy be nem fejezett felújítás, 176 millió forintos kötbérfizetési kötelezettséggel. Mit tesz ekkor az önkormányzat? Érvényesíti a kötbérkövetelést? Nem! Csalárd módon, mindenféle képviselő-testületi vagy bizottsági döntés hiányában, *(a továbbiakban szövegháttérrel színtkiemeléssel)* titokban módosítja a vállalkozási szerződést úgy, hogy az el nem készült munkálatokkal csökkenti a műszaki tartalmat, és így az elkészült műszaki állapotnak megfelelően átveszi a még el nem készült, de a szerződés szerint teljesült kivitelezést. Majd gyorsan átutal a vállalkozó részére 151 millió forintot. Úgy, hogy valójában az önkormányzatnak járna 176 millió forint *(a színtkiemelés vége)*. A szerződés módosítását, a műszaki átadás-átvételt, a végszámla kibocsátását és annak átutalását mindössze 5 munkanap alatt lebonyolítják. személy2 polgármester azóta többször kénytelen volt elismerni, hogy a kivitelező eltűnt, nem találják”.

[9] A felperes 2023. március 13-án előzetes helyreigazítási kérelmet intézett az alpereshez. Annak eredménytelensége után benyújtott keresetében a bíróságtól az alperes kötelezését kérte a helyreigazítás közzétételére. Követelésének anyagi jogi alapját a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) bekezdésében jelölte meg.

[10] A kereset jogi érvelése szerint az írásban valótlan tényállításként szerepel, hogy a felperes mindenféle képviselő-testületi vagy bizottsági döntés hiányában, titokban módosította a szerződést a címl-en levő rendelő felújítását végző kivitelezővel. Ezzel szemben a felperes Pénzügyi Bizottsága – amely az alkalmazandó önkormányzati rendelet alapján dönt a közbeszerzéssel érintett szerződésekről – a szerződés módosítását 2022. december 7-én tárgyalta, majd döntött a kérdésben. A cikkben foglalt következtetésnek nincs ténybeli alapja.

[11] Az alperes a kereset elutasítását célzó ellenkérelmében vitatta a kereset anyagi jogi jogalapjának fennállását. Megítélése szerint a cikk nem tartalmaz valótlan tényállítást. Az önkormányzat képviselő-testületének szervezeti és működési szabályzata alapján a Pénzügyi Bizottság közbeszerzési eljárás tekintetében dönt az ajánlatok érvényességéről, illetve a szerződések megkötéséről. Az ezt követő jogcselekményekre, így a szerződés módosítására azonban nem a bizottságnak, hanem a képviselő-testületnek van hatásköre. Ilyen döntést a testület nem hozott.

[12] Az alperes nem vonta kétségbe azt a tényt, hogy a Pénzügyi Bizottság döntött a vállalkozási szerződés módosításáról, az ügylet azonban az alperes jogértelmezése szerint csak a képviselő-testület felhatalmazása alapján lett volna módosítható. Ezt az értelmezést támasztja alá az a tény, hogy 2022. február 3-án a képviselő-testület döntött a szerződés módosításáról.

[13] További jogi érvként hivatkozott arra, hogy a felperes közéleti szereplő, amelyet a politikai ellenfél által tett nyilatkozattal kapcsolatban fokozott tűrési kötelezettség terhel.

[14] Figyelembe veendő körülménynek tartotta, hogy a cikk egy több hónapja tartó közéleti vitába ágyazódott bele, így az alperesnek nem róható fel, hogy nem adott lehetőséget a felperesnek a cáfolatra.

[15] A felperes által igényelt perköltség összegszerűségét eltúlzottnak értékelte és annak mérséklését kérte.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy „az ítélet jogerőre emelkedését követő 5 napon belül egyrészt az általa szerkesztett www.metropol.hu internetes portálon a 2023. február 12-én közzétételre került »Botrányos rendelőfelújítás a XV. kerületben: visszaélés és károkozás, a DK-s polgármester hallgat« címmel megjelent cikk címe alatt, a lead felett közvetlenül, további kattintás nélkül elérhető módon, azonos betűtípus és betűméret alkalmazásával, továbbá közvetett és/vagy közvetlen szöveges és/vagy képi kommentár nélkül, mindaddig, amíg az eredeti cikk hozzáférhető, de legalább 30 napig; továbbá a www.metropol.hu kezdőoldalának legelején, ún. görgetés nélkül ugyanolyan módon, ugyanakkora betűméretben és ugyanolyan betűtípusban, ahogyan a sérelmezett cikk megjelenítésre került, 24 óra időtartamban »Helyreigazítás a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatával kapcsolatban« címmel tegye közzé azt a linket, amelyre való kattintással az eredeti cikk és abban a következő helyreigazító közlemény közvetlenül elérhető:

[17] Helyreigazítás a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatával kapcsolatban:

A 2023. február 12-én megjelent „Botrányos rendelőfelújítás a XV. kerületben: visszaélés és károkozás, a DK-s polgármester hallgat” című cikkünkben személy1, a Fidesz XV. kerületi elnöke alapján valótlanul híreszteltük, hogy a XV. kerületi önkormányzat mindenféle képviselő-testületi vagy bizottsági döntés hiányában, titokban módosította a címl-en lévő rendelő felújítását végző kivitelezővel kötött vállalkozási szerződést.”

[18] Az alperes kiadóját a felperes javára 508.000 forint perköltség, az állam javára 36.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

[19] Az alkalmazott jogszabályok körében az Smtv. 10. §-át, a 12. § (1)-(2) bekezdését és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1)-(2) bekezdését idézte.

[20] Abból indult ki, hogy a felperes által sérelmezett közlés közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükrözött, vagyis a közügyek szabad

vitatásával állt összefüggésben. Nem vitatott jogi értékelésnek minősítette, hogy a felperes által kifogásolt közlés tényállításnak minősül.

[21] Jelentőséget tulajdonított annak, hogy az alperes nem vitatta, hogy a 2022. december 7-i Pénzügyi Bizottsági ülésen a felperesi Pénzügyi Bizottság úgy döntött, hogy a vállalkozási szerződés 3. számú módosítását jóváhagyja, és arra sem hivatkozott, hogy a cikk a 2022. december 7-i Pénzügyi Bizottsági jegyzőkönyvben szereplő 3. számú módosítástól eltérő, más módosításra vonatkozna.

[22] Megállapította, hogy a sérelmezett közlést (a felperes „mindenféle képviselő-testületi vagy bizottsági döntés hiányában, titokban módosítja a vállalkozási szerződést”) az „átlagolvasó” úgy értelmezi, hogy a vállalkozási szerződés módosításához szükséges volt a képviselő-testületi vagy bizottsági döntés, ilyen döntésre azonban nem került sor.

[23] Az alperesnek a hatáskör hiányára vonatkozó érveit a jogvita eldöntése szempontjából irrelevánsnak tartotta. A cikkben az alperes nem azt közölte, hogy a hatáskörrel rendelkező képviselő-testület döntése hiányzott a vállalkozási szerződés módosításához, valamint, hogy az arról döntő Pénzügyi Bizottság nem rendelkezett hatáskörrel. A közlés nem értelmezhető úgy, hogy a polgármester egy hatáskörrel nem rendelkező bizottsági döntést követően írta alá a szerződésmódosítást.

[24] Az elsőfokú bíróság a felperest közéleti szereplőnek minősítette, megállapítva, hogy a cikk a felperes közéleti tevékenységéhez kapcsolódik. Az Alkotmánybíróság 3217/2020. (VI. 19.) számú AB határozata értelmében a politikai vita keretében elhangzott állítások még akkor is véleménynyilvánításként értelmezendők, amennyiben formálisan, a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával tényállításnak értékelhetők.

[25] A perben a jogvitára irányadó jogszabályok szerint az alperesnek kellett volna bizonyítania a felperesre – mint közszereplőre – vonatkozó állításainak valós voltát. E kötelezettsége a más személy tényállításainak vagy nyilatkozatainak hű közvetítése esetén is fennmarad. Ennek – az eltérő védekezésre tekintettel történő – figyelmen kívül hagyását az alperes terhére értékelte, megállapítva, hogy a sérelmezett közlés valóltan tényállítás.

[26] Mindezek alapján a Pp. 499. § (1) bekezdése alapján helyreigazító közlemény közzétételére kötelezte az alperest.

[27] A felperes kérelmének teljes egészében helyt adva és a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelésre utalva határozta meg a helyreigazítás szövegét és annak közzététele módját.

[28] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján döntött, a marasztaló rendelkezést a 499. § (1) bekezdése figyelembevételével hirdette ki.

[29] A felperes jogi képviselőjének a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdésének *a)* pontja alapján meghatározott ügyvédi munkadíját, valamint a *b)* pont alapján felszámított készkiadását vette figyelembe, a csatolt megbízási szerződésben meghatározott mértékben. Megállapította, hogy a sajtó-helyreigazítási kérelem elkészítéséért és megküldéséért 80.000 forint + áfa összegű, a keresetlevél elkészítéséért 250.000 forint + áfa összegű munkadíj, a per tárgyalásán való részvételért pedig 45.000 forint + áfa összegű munkadíj és 25.000 forint + áfa összegű útiköltség illeti meg.

[30] A felperes által felszámított jogi képviselői munkadíjat és útiköltséget a ténylegesen végzett munkával és költséggel arányban állónak tekintette, majd idézte a felperes által felhívott ítéltáblai döntés mérlegelési szempontjait.

[31] Figyelembe vette, hogy az ügyvéd előzetesen részletes sajtó-helyreigazítási kérelmet készített és küldött az alperesnek, részletes és jogi érveléssel ellátott, indokolt

keresetlevelet szerkesztett és terjesztett elő elektronikusan a bíróságnál, melyhez a szükséges mellékleteket összeállította, és „amelyet az alperes vitatni nem tudott”. Ezt követően a perfelvételi és érdemi tárgyaláson megjelent és nyilatkozott. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint, mindezek figyelembevételével a megbízási szerződésben kikötött munkadíj nem minősül eltúlzottnak, így munkadíj Ükr. 2. § (2) bekezdése szerinti mérséklését nem találta indokoltnak. Az Ükr. 2. § (1) bekezdésének *b)* pontja alapján a bíróság indokoltnak találta a jogi képviselő bírósági tárgyaláson való megjelenésével kapcsolatban felmerült útiköltségét is.

[32] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezett.

[33] Kérte az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a felperes javára megítélt perköltség összegének legfeljebb 100.000 forint + áfa összegre leszállítását.

[34] Az ítéltábla által gyakorolni kért felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (3) bekezdésének *c)* és *d)* pontjában határozta meg.

[35] Úgy nyilatkozott, hogy fenntartja elsőfokú eljárásban előadott érdemi ellenkérelemben foglaltakat.

[36] Hivatkozott a 3217/2020. (VI. 19.) B határozat Indokolásának [38] bekezdésében foglaltakra, amely szerint a közszereplők egymást illető, a másik fél politikai tevékenységére, programjára, közéleti hitelességére vagy alkalmasságára vonatkozó állításai véleményként értelmezendők – azaz arról a sajtó a valóság bizonyításának kötelezettsége nélkül adhat tájékoztatást – akkor is, ha tényállítás formájában fogalmazták meg őket.

[37] Az alperes írásában személyl fővárosi kerületi önkormányzati képviselő nyilatkozatát idézte, aki nyilvánvalóan a felperes tevékenységével, működésével kapcsolatos véleményét fogalmazta meg. Ezért – az előbbi alkotmánybírósági határozat értelmezési szempontját is figyelembe véve – az alperes nem lett volna helyreigazítás közlésére kötelezhető.

[38] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság az ügyben egy tárgyalást tartott, az ügy megítélése pedig egyszerű. Köztudomású tényként jelölte meg, hogy a felperes képviselője rendszeresen jár el sajtó-helyreigazítási perekben, valamint, hogy a sajtó-helyreigazítás iránti keresetlevelek – a kötelező tartalmi elemek miatt – túlnyomó részben sablonszerűek. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben a megítélt perköltség nincs arányban a per tárgyával és a felperes jogi képviselője által elvégzett munka mennyiségével sem.

[39] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes kiadójának másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta. Ennek összegét az Ükr. 2. § (1) bekezdés *a)* pontja és a fellebbezési ellenkérelemre fordított idő (3 megkezdett munkaóra alapján) 105.000 forint + áfa összegben határozta meg.

[40] Eseti döntéseket idézett a mástól származó információ sajtóban híresztelésének jogi megítélésére és a híresztelő személy sajtójogi felelősségére.

[41] Idézte az elsőfokú ítéletből vett indokolás [29]-[30] bekezdését, majd tévesnek értékelte a fellebbező jogi érvelését, mert az figyelmen kívül hagyta a cikk első bekezdésében a „mondta el az alperesnek személyl” és a fénykép alatti szövegrész „tájékoztatót személyl” fordulatait. Nem vette figyelembe a felperes azt a tény sem, hogy az írás nem élő interjú közölt és nem (online) sajtó-tájékoztatóról számolt be.

[42] A perköltségre vonatkozó fellebbezés tekintetében kifejtette, hogy a Pp. 366. § (1) bekezdés alkalmazásának lett volna helye, mivel a perköltség ellen kizárólag az elsőfokú ítélet rendelkező részében megnevezett a cég1 nyújthatott volna be joghatályos fellebbezést.

[43] Ezen kívül számos eseti döntés perköltségre vonatkozó rendelkezését és annak indokolásrészleteit idézte annak alátámasztására, hogy a jogi képviselő eljárásával felmerült perköltség nem volt eltúlzott. Megjegyezte, hogy Ükr. által megállapított óradíj mértéke nem felel meg a józan ész követelményeinek és az inflációra sincs tekintettel.

[44] Számítási példával mutatta be, hogy a perköltséget csökkentő járulékok miatt a nettó ügyvédi „munkabér” az eredeti összeg felét sem éri el. Kritikai elemzést végzett a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) megállapításáról szóló - 2004. január 1-től hatálytalan – 224/2001. (XI. 21.) Kormányrendelet 2. § (1) bekezdése alapján kiszámított órabér és az Ükr. óradíj összegének egymáshoz viszonyításával. Megítélése szerint a harmincezer forintos óradíj alapján felszámított ügyvédi munkadíj követné a garantált bérminimum összegét.

[45] A felperes kitért a képviseletét ellátó ügyvédi iroda hozzávetőleges rezsiköltségének nagyságára és a befektetett munka mennyiségére. Az ügyvédség piaci alapon működő szolgáltatás, a díjazás megállapodás kérdése, annak a realitásokhoz kell igazodnia.

[46] A felperes ezt követően olyan eseti döntések indokolásából vett részleteket idézett, amelyek az ügyvédi képviselettel zajló eljárásokban megítélt perköltségek összegének értékelési szempontjaira vonatkoztak.

[47] Ezekkel kívánta alátámasztani, hogy az ügyvédi tevékenység ún. alapköltsége miatt, amely költség magában foglalja pl. a telefon, internet, nyomtató, benzin, bérleti díj, kamarai tagdíj, MÜBSE díját és az ügyvéd díjazását, a 35.000 forintos óradíj nem tekinthető eltúlzottnak.

[48] A fellebbezés részben alapos.

[49] Figyelemmel arra, hogy a jogorvoslati kérelem elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását célozta, az ítélet felülbírálata a teljes ítéletre vonatkozott.

[50] Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel a jogvita alapjogi érintettségét, ezen belül azt, hogy az ügy elbírálásakor, a közlés értékelése során figyelembe kell venni a sajtót is megillető szólásszabadság, a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határait. A jogkérdés megítélésénél mind a közügyek vitájában való érintettségnek, mind pedig a közszereplő mivoltának jelentősége van. A döntés szempontjából figyelembe veendő kúriai és alkotmánybírósági gyakorlatot is ismertette. Levont jogkövetkeztetése azonban ennek ellenére mind a per főtárgya, mind a perköltség tekintetében részben téves.

[51] A fellebbezésben foglaltak szerint az alperes a megállapított tények eltérő jogi minősítésében látta az anyagi jog sérelmét, erre vonatkozó jogi álláspontja egyébként nem tért el az elsőfokú eljárásban kifejtettektől. Az ítéltábla azonban kizárólag azzal a jogi érveléssel foglalkozott érdemben, amelyet az alperes a fellebbezésben egyértelműen kifejtett.

[52] A sajtó-helyreigazítási perben induló fellebbezési eljárás nem az elsőfokú perszakasz megismétlése és nem is annak törvényességi felügyeleti szempontú, általános felülvizsgálata. A másodfokú bíróság – a törvényi kivételektől eltekintve – felülbírálati jogköreit a Pp. 370. § (1) bekezdése szerinti korlátok között gyakorolja.

[53] A sajtó-helyreigazítási perben a perorvoslati szak az elsőfokú határozat anyagi vagy eljárási jogszabályt sértő voltának megállapítására és annak jogkövetkezményei levonására szorítkozik a Pp. 371. § (1) bekezdésben foglaltak szerint. Kizárólag azok a jogi érvek vizsgálhatóak, amelyeket a fellebbező fél az elsőfokú ítélettel kapcsolatban fejt ki. Amennyiben az eljárás korábbi szakaszában előadott érveket a fellebbező továbbra is relevánsnak tartja, azokra konkrétan, az ítéletre vonatkoztatva kell hivatkoznia. Ezért

fogalmilag kizárt az olyan tartalmú nyilatkozat fellebbezési eljárásban értékelése, amely szerint a fellebbező fenntartja az elsőfokú eljárásban előadott nyilatkozatait.

[54] Emiatt a Fővárosi Ítéltábla az elsődleges fellebbezési kérelem és arra vonatkozó fellebbezési ellenkérelem korlátai között azt bírálta el, hogy fennálltak-e a helyreigazításnak az Smtv. 12. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételei.

[55] Az elsőfokú bíróság – indokolásából kikövetkeztethető módon – helyesen indult ki abból, hogy a perben bizonyítandó tényeket elegendő a keresettel érvényesített jognak az előadott tényekkel összefüggésben megállapítható, vitatott körére szorítani. Ennek megfelelően a nem vitatott tények (az alperes kiadójának személye, a sajtóhír szövege és az önkormányzati képviselő-testület releváns határozatainak tartalma) az okirati bizonyítást meghaladó további bizonyítás nélkül is megállapíthatóak voltak.

[56] A sajtó-helyreigazítás szempontjából releváns jogi minősítések elvégzése, a támadott közlés tényállításként vagy értékítéletként minősítése és a felmerülő jogkérdések megválaszolása azonban minden esetben csak bírói mérlegelés eredménye lehet. A tények jogi minősítése nem a felek – akár egyező tartalmú – jogi álláspontjától függ, a jogkérdésben való állásfoglalás minden alkalommal jogértelmezést igényel a bíróságtól, amely nem hagyható el a felek közös vélekedésére utalással. Mivel a közlés jogi minősítése, a közügy és a közéleti szereplő meghatározása nem tény-, hanem jogkérdés, az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna – lényegében a tény beismerésére vonatkozó jogi rendelkezés analógiája alapján – a szükséges jogértelmezés elvégzését, szemben az ítélet indokolásának [22] és [28] bekezdésében foglaltakkal. E hiányokat a Fővárosi Ítéltábla az alábbiak szerint pótolja.

[57] Az alperes fellebbezésben előadott jogi érve szerint a sérelmezett közlés hüen közölte a felperes képviselő-testületében helyet foglaló képviselő nyilatkozatát. Azt közügyben való megszólalásként és közszereplők egymást illető, a másik fél politikai tevékenységére, működésére vonatkozó állításaként, ebből következően véleményként kellett volna értelmezni, amelyről a sajtó a valóság bizonyításának kötelezettsége nélkül tájékoztathatja a közönséget.

[58] A cikk témája a budapesti XV. kerületben lévő rendelőintézet épületeinek felújításával kapcsolatos önkormányzati vagyongazdálkodás bemutatása. Kitér a háziorvosi rendelő és fogászat felújítására biztosított állami támogatás igénybevételel megvalósítandó kivitelezés egyes szakaszaira, annak elhúzódo voltára és a tapasztalt hibák miatt bekövetkező működési zavarokra („az elhúzódo felújítás alatt a háziorvosi rendelő ötször ázott be”), az orvosi berendezések károsodásaira. Képeket közöl az uralkodó állapotokról, adatokat szerepeltet a kivitelezés szakszerűtlenségéről („két kivitelező egyszerre dolgozott”, az „ingatlan tetejét késve, ... csapadékos időszakban bontotta meg”) és ezernél is több, a kellemetlenséggel érintett járóbetegről számol be. A cikket személyl – a kerületi képviselő-testület többsége szempontjából ellenzéki – képviselőjének nyilatkozatával vezeti be, majd a szövegben még háromszor idézi. Az írás két hiperhivatkozást tartalmaz a metropol.hu oldalon megjelent további írásokra: az első link alatti 2023. január 7-én jelent meg („Kontár munka településen: a kivitelező megtiltotta, mégis balesetveszélyes körülmények közé kényszerítették az orvosokat” címmel), a második 2023. január 4-én („Több mint ezer gyerek sportolása vált bizonytalaná a XV. kerületben, lehúzzák a redőnyt a civil szervezetek”), a harmadik pedig január 11-én („Fegyelmi eljárások kerületi polgármesterek ellen: azért esett el a pénztől hat kerület, mert személyl eltiltotta őket a kormánnyal való egyeztetéstől?”).

[59] A perbeli sajtóanyagban személyl éles kritikával illeti a polgármestert és a többségi képviselő-testületet. Ennek során olvasható a keresettel támadott közlés is.

[60] A cikk a közpénz felhasználásával, az önkormányzati vagyongazdálkodással és a közfeladat ellátásával kapcsolatos önkormányzati működés szabályosságával és célravezető

voltával foglalkozik, így egyértelműen közügyben való megszólalásnak minősül. Ebbe tartozik a helyreigazítani kért mondatrész is, amely a kerületi képviselő által állított szabálytalan, csalárd eljárást sérelmezi.

[61] A képviselő – akinek helyi politikusként tett nyilatkozatait a sajtó rendszeresen közvetíti – kétségtelenül a közéleti szereplők legkevésbé védett kategóriájába tartozik. Az alperes által felhívott alkotmánybírósági gyakorlat [a 3217/2020. (VI. 19.) AB határozat] azonban legfeljebb a cikkben említett polgármester és a nyilatkozó személyl viszonyában lenne releváns. A felperes – az elsőfokú bíróság megállapításával szemben – nem tekinthető a Ptk. 2:44. § szerinti közéleti szereplőnek, figyelemmel arra, hogy ez a törvényi rendelkezés a természetes személyekre vonatkozik. Az állam vagy az önkormányzat nevében eljáró személyek és szervezetek megnyilvánulásait nem az említett rendelkezés, hanem más, a közhatalom gyakorlásból következő értékelési szempontok alapján kell megítélni. Ez az értelmezés áll összhangban az Alkotmánybíróságnak a véleménynyilvánítás szabadságával kapcsolatos gyakorlatával.

[62] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a felperes által sérelmezett mondatrész egy tényállítást és egy értékelési elemet tartalmaz. A nyilatkozó személyre hivatkozva a sajtóhír tényként közli, hogy a szerződésmódosításra képviselő-testületi vagy bizottsági döntés nélkül került sor. Hozzáfűzi továbbá azt az értékelést is, amely szerint a szerződésmódosítás titokban történt. Ez utóbbi fordulat egyértelműen személyl értékítéletének minősül, amelynek nincs szoros logikai kapcsolata a megelőző tényállítással. A „titokban” folytatott ügylet egyértelmű jelentéstartalma a szöveg elemzésével sem határozható meg, a szövegrésznek logikailag nem koherens eleme. Ezért a „titokban” fordulat közelebből meg nem határozható gondolati tartalom nélküli, hangulati elemként érvényesül.

[63] Az előbbiekre figyelemmel az alperes fellebbezésében részben helyesen érvelt azzal, hogy a véleménynyilvánítás, értékítélet nem igazítható helyre, ezért a helyreigazítás nem a teljes szövegrész tekintetében rendelhető el. A Fővárosi Ítéltábla ezért mellőzte a helyreigazítás szövegéből az oda nem sorolható elemet.

[64] A sérelmezett tényállítás véleményként értelmezésének alkotmányos feltételei nem állnak fenn, ennél fogva az elrendelt helyreigazító közlemény további részét a másodfokú bíróság érintetlenül hagyta.

[65] A fellebbezésnek a perköltségre vonatkozó rendelkezés megváltoztatására irányuló része is részben alapos.

[66] A perköltségre vonatkozó rendelkezés ellen – a fellebbező fél által jogi érvekkel nem indokolt kijelentéssel, mint jogi állásponttal szemben – mind a perben félként szereplő szerkesztőséget, mind a perben nem álló sajtószerv kiadóját megilleti az önálló fellebbezési jog, az erre vonatkozó jogorvoslati kérelmet akár önállóan, külön-külön, akár együtt is előterjeszthetik. Ezért nem álltak fenn a fellebbezés visszautasításának törvényi feltételei.

[67] A perköltség körébe csak a jog perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és ahhoz szükséges felmerült költségek tartoznak. Az okozatosság és a szükségesség fogalmai mentén esetről esetre dönthető el, hogy egy adott költségfajta vagy annak igényelt mértéke perköltségként figyelembe vehető vagy sem. Ennek megfelelően az érvényesíteni kívánt költség egy adott ügyben lehet szükséges egy másik ügyben azonban szükségtelen kiadás. A munkadíj meghatározása a felek szabad megállapodásán alapul, a hasonló megállapodásokhoz képest kirívóan magas összegű munkadíjkikötés azonban a jogi képviselővel szerződő fél kockázatába tartozó körülmény.

[68] Az Ükr. 2. § (1) bekezdése szerint felszámított munkadíj és készkiadások összegének csökkentését a 2. § (2) bekezdésében szereplő felhatalmazó rendelkezés alapján

ugyanis a bíróság – indokolt határozattal – a munkadíj összegét mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[69] Befolyásolja a bíróság perköltségről hozott rendelkezését az ellenérdekű fél arra vonatkozó nyilatkozata is, hogy a felszámítást valamilyen szempontból vitatja-e. Ilyen esetben a bíróságnak vizsgálnia kell a felszámítás jogi feltételeknek megfelelőségét és a felek által felhozott valamennyi értékelési szempontot figyelembe kell vennie döntését megelőzően.

[70] A felperes által fellebbezési ellenkérelmében felsorolt eseti döntéseknek a jelen ügyben nincs jogi jelentősége, a bíróságot egyebekben kizárólag a közzétett kúriai határozatok tekintetében terheli az egységes jogértelmezési gyakorlat elérése érdekében figyelembevételi kötelezettség [Pp. 346. § (5) bekezdés].

[71] Az elsőfokú bíróság által számba vett eljárási cselekmények, a pert megelőző, ahhoz azonban szorosan hozzátartozó előzetes helyreigazítási kérelem intézése és a perbeli eljárás ellátása egyaránt a felperes perköltségeként merült fel. A Fővárosi Ítéltábla azonban a felek érveit egybevetve arra következtetett, hogy az elsőfokú bíróság által a felperes javára megítélt összeg jelentősen meghaladja a hasonló perekben kialakult költségszámítási gyakorlatot és az attól való eltérést azok a körülmények sem indokolják, amelyeket a felperes előadott.

[72] Az előzetes eljáráshoz kapcsolódó okiratszerkesztés, a keresetlevél, egy további, csak okirati bizonyítékot tartalmazó beadvány benyújtása és a mindössze egy órás tárgyaláson megjelenés és nyilatkozattétel a felperes jogi képviselője esetében nem tekinthető különleges erőfeszítést igénylő tevékenység kifejtésnek. A 10 oldal terjedelmű keresetlevél döntő része a jogszabályok idézését, az elektronikus sajtócikk részleteinek beillesztését és azokat a kötelező alaki elemeket tartalmazza, amelyeket a jogi képviselő minden azonos tárgyú perben alkalmaz, míg a másfél oldalas jogi érvelés öt, röviden kifejtett gondolatot foglal magába.

[73] Az útiköltség, mint a fél által ügyvédje részére költségtérítésként megfizetett indokolt készkiadás megítélésének feltételei nem álltak fenn, a településen belüli közlekedés címén 25.000 forintban meghatározott költség felmerülését a jogi képviselő bizonyítékkal nem támasztotta alá, azt nem is valószínűsítette.

[74] Az Ükr. 3. § (3) bekezdésében meghatározott, 6.000 forint óradíjjal kapcsolatos fejtegetéseknek sem volt jelentősége, mert a felperes a jogi képviselővel kötött megállapodás alapján számította fel perköltségét, így a bíróságnak is az abban bejelentett tételeket kellett vizsgálnia.

[75] Az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a 600.000 forint pertárgyértékű perben előterjesztett egyetlen kereset egy jogkérdésben való állásfoglalást igényelt. Kizárólag okirati bizonyításra került sor, az okiratok összegyűjtését nyilvánvalóan egyszerűsítette azok interneten fellelhetősége. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az 508.000 forint helyett – a kifejtett tevékenységgel arányban álló munkadíj címén megítélt 476.250 forint felét – 238.125 forint perköltséget tartott megfelelően felszámíthatónak az elsőfokú eljárásban.

[76] A kereset részbeni eredményessége folytán, az ügy körülményeinek figyelembevételével a pernyertesség és a pervesztesség arányát a másodfokú bíróság egyenlőnek tekintette. A felek a fellebbezési eljárásban kölcsönösen és egyenlő arányban pervesztések, az alperes azonban perköltségét nem a jogszabálynak megfelelő módon számította fel. A munkadíj megállapítását az Ükr. 3. § (3) bekezdése szerint kérte, a kifejtett tevékenységhez szükséges munkaórák számát azonban nem jelentette be. A szükséges adatok szolgáltatása hiányában a másodfokú bíróság elsőfokú perköltséget nem ítelt meg a részére. A felperes 50%-os pernyertességére figyelemmel 120.000 forint elsőfokú perköltségre tarthat igényt a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint.

[77] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[78] Az alperes a másodfokú eljárásban perköltségének megtérítését nem igényelte. A másodfokú bíróság a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperes jogi képviselője másodfokú eljárás során felmerült munkadíjának megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj összegét a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése, valamint az Ükr. 2. § (1)-(2) bekezdése alapján állapította meg. Figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla hivatalos tudomása szerint a felperes 8 oldalas fellebbezési ellenkérelmének a perköltség számításával foglalkozó része (6 oldal) megegyezik a jogi képviselő által más perekben benyújtott beadványok vonatkozó részének tartalmával, a másodfokú bíróság egy órára csökkentette a beadvány elkészítésére fordított feltételezhető időtartamot. Ennek alapján a felperes javára az egy óra ellentételezéseként meghatározott 44.450 forint felét ítélte meg másodfokú perköltségként.

[79] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján a saját pervesztességére eső 24.000 forint fellebbezési illetéket a feleknek maguknak kell megfizetniük a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint.

[80] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[81] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest és az alperes kiadóját, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesznek eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2023. július 11.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

dr. Stecbauer Anita s.k.
bíró

dr. Kovács Éva s.k.
bíró